

spørge den høitærede Indenrigsminister: Hvad kan det dog egentlig nytte at give et fattigt Menneske, som maasse ligger gammel, syg og svagelig, Ret til at klage. For det første veed man jo nok, at i det virkelige Liv er det saaledes, at naar der kommer et saadant Menneske og klager, saa har man en Tilbøielighed til at tænke: Ja, den Klage er vist mer eller mindre ubegrundet. Men dernæst: Har man mange Exempler paa at Fattige have benyttet denne Ret? Og hvad kommer der saa ud af det, selv om de kunne klage? Der er Ingen, der tillægger disse fattige Mennesker nogen Autoritet. Den Ret, man giver dem til at klage, har i Virkeligheden ikke nogen Betydning, thi de have ikke nogen Autoritet. Nei, det vil have ganske anderledes Betydning, naar man giver de Fattige i Sognet Ret til at vælge en af de indflydelsesrigeste Mænd i Sognet, som saa kan klage paa deres Vegne; ham ville de faae ganske anderledes Respekt for, eller naar der i Kommunerne af Amtsraadene bestilles en eller flere Mænd, som skulle have Tilsyn med de Fattige og have Ret til paa deres Vegne at klage. Mig er det fuldkommen ligegyldigt, hvordan det bliver etableret; men efter det praktiske Kjendskab, jeg har til den Slags Forhold — jeg har ikke saa lidt praktisk Kjendskab baade til Fattighuse og til saadanne Fattige, som ere blevne forføjede hjemme — siger jeg, at de Fattige ere altfor meget overladede til Kommunalbestyrerernes Selvraadighed. Der er alt for lidt Kontrol med, at Loven, selv om den indeholder humane Bestemmelser, ogsaa bliver udført human. Det vilde være til Gavn selv for de humane Kommunalbestyrere, at man etablerede et mere kraftigt Tilsyn; thi en human Kommunalbestyrelse vil altid have Øyst til — som jeg for gjorde opmærksom paa — at gjøre noget Mere for de Fattige, end den synes, det egentlig er økonomisk tilladeligt. Naar den saa har en Slags Fattigkommission eller Fattigtilsynsmand ved Siden af sig, vil den kunne støtte sig til ham overfor de andre Beboere. De mindre humane Kommunalbestyrere trænge virkelig til at være underkastede en alvorlig Kontrol. Jeg vilde altsaa bede Udvalget om at tage denne Side af Sagen under tilbørlig Overveielse, thi det Tilsyn, der er givet i § 31, er virkelig ikke nær tilstrækkeligt.

Jeg vilde endelig gjerne sige et Par Ord om Børneforførgelsen. Denne er selvfølgelig Noget af det Allervigtigste i enhver Fattiglov, og jeg vilde ønske, at den høitærede Indenrigsminister f. Ex. paa Finantsloven havde forlangt et Besøg til at lade en sagkyndig Mand rejse over til England og

gjøre sig bekendt med den Børne-Fattigforførgelse, som er der. Man har nemlig i England først famlet sig frem paa forskjellig Maade dels ved at sætte Børnene i Pleie, dels ved at have dem i Arbejdshuse og dels ved at bruge det, vi vilde kalde Børnehjemsstyret, men er derefter i de senere Aar begyndt med at laa sig mere og mere til Ro med de saataldte Distriktskoler, der imidlertid ikke maa opfattes som Skoler, men som meget store Opdragelsesanstalter, hvor en Mængde Børn paa en Gang blive forføjede, opdragede og underviste. I Begyndelsen var der store Misligheder ved disse store Samlinger af Børn, men efter de sidste Efterretninger om disse Skoler er det lykkes fuldstændigt at fjerne alle disse Ulemper ved at holde dem i forskjellige Afdelinger osv. Det er fuldstændig lykkes. De Børn, som udaa fra disse Opdragelsesanstalter, ere i den Grad søgte, at Efterførgslen altid er større end Tilbudet, og siden man har faaet orangeret disse „district schools“, har det viist sig, at Udgifterne baade til Arbejdshuse og til Fængsler ere sunkne betydelig. Selvfølgelig har den høitærede Minister theoretisk Kjendskab til disse Spørgsmaal, men jeg vilde alligevel ønske, at han vilde finde sig foranlediget til at sende en Mand over for at undersøge dette, da det jo for Fattigvæsenet er af den allerstørste Bigtighed at faae afgjort, hvordan det skal være muligt, dels med ikke altfor stor Bekostning og dels paa bedste Maade at faae opdrage de fattige Børn. Selvfølgelig er det en noget dyr Maade at faae dem opdragne paa, men det har som sagt viist sig — det kan statistisk godtgjøres — at Udgifter til Fængsler og Arbejdshuse ere sunkne betydelig, siden disse store „district schools“ kom rigtig i Gang.

Jeg vilde gjerne have berørt et og andet Spørgsmaal endnu, men da Tiden er saa langt fremrykket, kan jeg maasse ved en anden Leilighed komme ind derpaa. Derimod vil jeg til Slutning blot henstille til den høitærede Minister, om der ikke burde optages i Loven en Bestemmelse om, at man, naar de Fattige forførges paa Anstalter, ikke skulde have Lov til at adskille de gamle fattige Egtefolk, hvilket finder Sted paa enkelte Steder. Det forekommer mig virkelig at være ganske mærkbart; maasse hører det nærmest under den ærede Kirkeministers Forum, som jeg ser, er til Stede. Den høitærede Kirkeminister veed jo, at Præsterne ere forpligtede til at vie alle Mennesker i Guds Navn og at sige til, at, hvad Gud har sammenføjet, maa intet Menneske adskille. Men ikke desto mindre tillader samme Fat-